

TOETSINGSADVIES MILIEU-EFFECTRAPPORT
"KAMPEER- EN WATERSPORTCENTRUM BROEKERHAVEN"

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Kampeer- en watersportcentrum Broekerhaven / Commissie voor de milieu-effectrapportage. - Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-71887-57-X

SISO 614.62 UDC 504.064.2:712.25(492*1610)

Trefw.: milieu-effectrapportering ; Broekerhaven.

commissie voor de milieu-effectrapportage

WERKGROEP m.e.r. BROEKERHAVEN

Aan het bestuur van de
gemeente Stede Broec
Postbus 20
1610 AA BOVENKARSPÉL

uw kenmerk
8707837
onderwerp
Toetsing milieu-effectrapport
Kampeer- en watersportcentrum
Broekerhaven

uw brief
20 oktober 1987

ons kenmerk
U605/87/Od/mc/118-77
utrecht,
18 december 1987

Met bovengenoemde brief verzocht Uw college de Commissie voor de milieu-effectrapportage advies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) "Kampeer- en watersportcentrum Broekerhaven"

Hierbij bied ik U het advies van de Commissie aan, overeenkomstig artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Het advies is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de daartoe ingestelde werkgroep van de Commissie onder voorzitterschap van ondergetekende. Het omvat de toetsing in hoofdlijnen van het MER in de vorm van een reeks opmerkingen en aandachtspunten. Deze zijn bijeengebracht in overeenstemming met de onderwerpen, die volgens de Wabm en de in juni 1987 vastgestelde richtlijnen tenminste in het MER behandeld moesten worden.

Uit het toetsingsadvies komt naar voren dat de Commissie, ondanks de kritiek die zij erop heeft, het MER bruikbaar acht als hulpmiddel voor de besluitvorming. Voor een weergave van de belangrijkste punten van deze beoordeling verwijs ik U naar de samenvatting van het toetsingsadvies.

Daarenboven geeft het MER aanleiding tot de volgende opmerkingen:

1. Meest milieu-vriendelijke alternatief

De Commissie betreurt, dat het MER geen integraal beeld schetst van het "meest milieu-vriendelijke alternatief". De aanbevelingen op het gebied van het beheer, die nu in paragraaf 6.3 worden geschetst, kunnen slechts als een onderdeel van dit alternatief gelden.

De Commissie heeft de indruk, dat de ernst van een aantal milieu-effecten, dat bij aanleg en gebruik van het recreatie-eiland zou kunnen optreden, kan worden verminderd, of dat hun optreden wellicht geheel kan worden voorkómen door een "milieu-vriendelijke" wijze van beheer. Daarbij is duidelijk, dat in dit stadium van de planvorming nog weinig concreets kan worden besloten over het beheer van "Broekerhaven".

Naast de genoemde aanbevelingen zijn echter ook andere maatregelen mogelijk, zowel op het gebied van het beheer als in de manier van aanleg van het eiland.

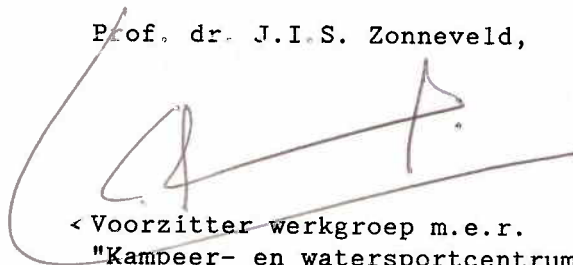
Hoewel het ontbreken van een integrale beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief niet zo ernstig is, dat hierdoor de bruikbaarheid van het MER voor de besluitvorming onvoldoende zou zijn, is het wel een handicap bij het volwaardig afwegen van milieubelangen in de besluitvorming over het ontwerp-bestemmingsplan "Broekerhaven". Ik geef u in overweging om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan alsnog een zo volledig mogelijke beschrijving van het "meest milieuvriendelijke alternatief" in bespreking te brengen.

2. Surfcapaciteit in de regio

Uit het MER komt verder naar voren, dat bij de aanleg van "Broekerhaven" ter voorkoming van een overcapaciteit aan surfplaatsen in de regio beperkingen elders zouden moeten worden opgelegd aan surfers. Ik constateer op dit punt enige ongerustheid uit de inspraakreacties. Hoewel maatregelen buiten de gemeenten Stede Broec resp. Venhuizen niet tot uw bevoegdheid behoren, zou het de besluitvorming ten goede kunnen komen indien kon worden aangegeven, welke beperkende maatregelen in de toekomst in de regio zouden kunnen worden overwogen, zowel wanneer de voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd als bij het "nulalternatief".

De Commissie zal graag vernemen hoe U gebruik maakt van haar advies.
Een copie van deze brief wordt naar het gemeentebestuur van Venhuizen gestuurd.

Prof. dr. J.I.S. Zonneveld,

< Voorzitter werkgroep m.e.r.
"Kampeer- en watersportcentrum
Broekerhaven"

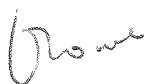
Bijlage: 1.

TOETSINGSADVIES OVER HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
'KAMPEER- EN WATERSPORTCENTRUM BROEKERHAVEN'

Advies op grond van artikel 41z lid 1 en 2 van de Wet algemene bepalingen Milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de inhoud van het milieu-effectrapport Kampeer- en watersportcentrum Broekerhaven ten behoeve van de besluitvorming over het gelijknamige ontwerp-bestemmingsplan.

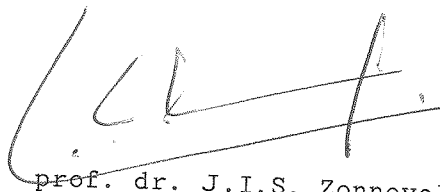
Uitgebracht aan de gemeenteraden van Stede Broec en Venhuizen door (een werkgroep van) de Commissie voor de milieu-effectrapportage.

De secretaris,

drs. M. Odijk

De voorzitter,

prof. dr. J.I.S. Zonneveld

Utrecht, 18 december 1987

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	SAMENVATTING VAN HET TOETSINGSADVIES	3
3.	TOETSING VAN HET MER IN ZIJN ALGEMEENHEID	4
4.	TOETSING VAN VOORWOORD EN SAMENVATTING	4
5.	TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN PROBLEEMSTELLING EN DOEL	4
6.	TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN DE VOorgenomen ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	5
6.1.	Voorgenomen activiteit	5
6.2.	Nulalternatief	5
6.3.	Meest milieu-vriendelijke alternatief	5
6.4.	Dag-recreatief alternatief	7
7.	TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	7
8.	TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN DE BESTAANDE TOESTAND IN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN DAARIN	7
8.1.	Algemeen	7
8.2.	Geluid	8
8.3.	Waterkwaliteit	8
8.4.	Fauna	8
9.	TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	9
9.1.	Algemeen	9
9.2.	Geluid	10
9.3.	Waterkwaliteit	10
9.4.	Volksgesondheid	10
9.5.	Fauna	11
9.6.	Landschap	11
10.	TOETSING VAN DE VERGELIJKING VAN MILIEU-GEVOLGEN	11
11.	TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	12

BIJLAGEN

1. Bekendmaking in de Staatscourant 202 van 20 oktober 1987.
2. Brief van Burgemeester en Wethouders van Stede Broec aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage van 20 oktober 1987 met verzoek tot toetsing.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.
5. Onduidelijkheden in het MER.

1. INLEIDING

Ten behoeve van de voorgenomen aanleg van het kampeer- en watersportcentrum Broekerhaven is een wijziging nodig van de bestemmingsplannen van de gemeenten Stede Broec en Venhuizen 1). In de daaraan gekoppelde procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) is een milieu-effectrapport (MER) opgesteld.

Initiatiefnemer bij deze m.e.r.-procedure is het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Stede Broec; het bevoegd gezag wordt gevormd door de gemeenteraden van Stede Broec en Venhuizen. Het bevoegd gezag maakte het MER bekend op 20 oktober 1987 met een kennisgeving in de Nederlandse Staatscourant en enkele dagbladen (bijlage 1). Op diezelfde dag is tevens het milieu-effectrapport toegezonden aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage (bijlage 2). Daarmee werd de Commissie in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het MER, conform artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm).

Dit advies betreft:

- toetsing aan de regels voor de inhoud van een MER, zoals gesteld in artikel 41j en 41k van de Wabm
- toetsing aan de richtlijnen voor het MER, zoals vastgesteld door het bevoegd gezag
- signaleren van eventuele onjuistheden in het MER (Wabm, artikel 41w, tweede lid).

Dit toetsingsadvies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage; dezelfde werkgroep, die op 23 april 1987 een advies uitbracht voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport. De samenstelling van de werkgroep is vermeld in bijlage 3. De werkgroep vertegenwoordigt de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies aangeduid met de Commissie. De Commissie vergaderde op 3 november, 26 november en 8 december 1987. In de laatste vergadering werd het onderhavige advies vastgesteld. Op verzoek van de Commissie wisselde op 7 december 1987 een vertegenwoordiging van de Commissie van gedachten met het bevoegd gezag en de initiatiefnemer. De gedachtenwisseling vond plaats aan de hand van een concept van het advies.

Conform artikel 41z, tweede lid van de Wabm heeft de Commissie alle negentien via het bevoegd gezag ontvangen bezwaarschriften, commentaren, adviezen en opmerkingen in beschouwing genomen. Voor een lijst van deze reacties wordt verwezen naar bijlage 4. Voorzover deze reacties betrek-

1) In dit kader wordt erop gewezen, dat een deel van het gebied, waarvoor het voornemen is opgesteld, valt buiten de gemeentelijke grenzen van Venhuizen en Stede Broec en dat ook de provincie Noord-Holland in de besluitvorming van de ruimtelijke ordening dient te worden betrokken.

king hebben op het onderwerp van dit advies, werden zij door de Commissie verwerkt. Wanneer het specifieke punten betreft, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de bijbehorende reactie(s) verwezen. De Commissie heeft bij verwijzing naar deze reacties alleen bedoeld te refereren aan het ter zake doende onderdeel ervan. Een voetnootverwijzing heeft dus geen betrekking op de integrale tekst van die reactie.

De toetsing in hoofdlijnen is te vinden in de hoofdstukken 3 en volgend van dit advies; daarbij is de volgorde aangehouden van de onderwerpen, die volgens artikel 41j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne tenminste aan de orde moeten komen in een MER. Bij het begin van elk hoofdstuk wordt de tekst van de overeenkomstige passage in dit wetsartikel onderstreept aangegeven.

Hoofdstuk 2 geeft een samenvatting van de toetsing. Meer gedetailleerde opmerkingen en onduidelijkheden in het MER worden besproken in bijlage 5 bij het advies.

2. SAMENVATTING VAN HET TOETSINGSADVIES

De presentatie van gegevens in het MER komt naar het oordeel van de Commissie voldoende tegemoet aan het merendeel van de gestelde eisen en richtlijnen. Dit heeft een MER opgeleverd, dat redelijk bruikbaar is voor de besluitvorming. Toch heeft de Commissie een aantal, soms belangrijke, tekortkomingen moeten signaleren. De belangrijkste zijn hieronder weergegeven.

In het MER ontbreken goede, samenhangende beschouwingen van:

- het meest milieu-vriendelijke alternatief
- het dagrecreatief alternatief, zoals voorgesteld door de gemeente Venhuizen
- varianten met verschillende zwemstrookbreedten

De Commissie miste in het MER een aanduiding, wanneer nog niet gemaakte keuzen zullen worden genomen. Dit geldt bijvoorbeeld de manier, waarop het recreatie-eiland moet worden aangelegd. Waar in het MER wèl keuzen worden gemaakt, ontbreekt vaak een onderbouwing daarvan.

De beschrijvingen van zowel de bestaande toestand van het milieu en de ontwikkeling daarin als de te verwachten milieu-effecten van de voorgenomen activiteit zijn grotendeels kwalitatief, terwijl kwantitatieve gegevens voor sommige milieu-aspecten beschikbaar waren.

Kritiek heeft de Commissie speciaal op de gepresenteerde gegevens over:

- de geluidbelasting: hierbij wordt alleen het verkeer als geluidbron beschouwd. Het MER zou eerder de gevolgen (zowel van aanleg en het gebruik van 'Broekerhaven' als van het niet aanleggen) voor omgeving en omwonenden moeten aanduiden dan de gevolgen voor recreanten.
- de waterkwaliteit: in het MER worden enkele voorwaarden aangenomen, die leiden tot vrij optimistische uitspraken over de waterkwaliteit. Deze aannamen worden nauwelijks onderbouwd.
- de fauna: de Commissie vindt dat ten onrechte stellige conclusies zijn getrokken uit eenmalige waarnemingen.

Bij de vergelijking van de milieu-effecten van verschillende alternatieven is geen sprake van gelijkwaardigheid van alternatieven.

3. TOETSING VAN HET MER IN ZIJN ALGEMEENHEID

In het algemeen is het MER leesbaar en redelijk overzichtelijk. Naar de mening van de Commissie komt het voldoende tegemoet aan de gestelde eisen en richtlijnen.

Op sommige plaatsen maakt het echter ook de indruk te haastig te zijn samengesteld en bevat het slecht geredigeerde en soms zelfs onbegrijpelijke passages. Voor voorbeelden hiervan wordt verwezen naar bijlage 5.

Op verscheidene plaatsen ontbreekt in het MER een motivering van gemaakte keuzen. Zo valt op, dat vooral de beschrijving van milieu-effecten weinig kwantitatieve gegevens bevat, terwijl argumenten voor een kwalitatieve benadering niet worden gegeven.

4. TOETSING VAN VOORWOORD EN SAMENVATTING

Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub h:
Een milieu-effectrapport bevat ten minste een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.

De Commissie mist een verklarende begrippenlijst. Zij is van mening, dat niet van alle lezers kan worden verwacht dat zij vertrouwd zijn met begrippen als 'bruine vloot' (p. 13), 'kruiswiepen' (p. 24) en 'plasbermen' (o.a. p. 89), terwijl ook een begripsafbakening van de termen 'verblijfsrecreatie', 'seizoensrecreatie', 'oeverrecreatie' en 'dagrecreatie' lezers meer inzicht had kunnen geven.

5. TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub a:
Een milieu-effectrapport bevat ten minste: een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.

De Commissie acht de beschrijving van probleemstelling en doel voldoende.

Zij constateert echter, dat - hoewel uitgebreid wordt ingegaan op de ontwikkeling van verschillende recreatievormen - weinig aandacht is besteed aan de mogelijke conflicten tussen deze vormen van recreatie 2).

2) Inspraakreacties nr. 2, 5 (zie bijlage 4).

6. TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub b:
Een milieu-effectrapport bevat ten minste een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen.

6.1. Voorgenomen activiteit

De beschrijving van de voorgenomen activiteit is redelijk gedetailleerd. Voor enkele deelactiviteiten blijkt nog niet te zijn besloten, hoe zij concreet zullen worden uitgevoerd indien de voorgenomen activiteit doorgang vindt. De Commissie mist een indicatie, op welke wijze en in het kader van welke procedure dergelijke keuzen wel concreet zullen worden genomen en aan welke randvoorwaarden deze dan zullen moeten voldoen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de:

- afvoer van gemorste olie en van tijdens het afschuren van boten vrijkomend stof
- toiletvoorzieningen op het recreatie-eiland en de controle op het gebruik van onderwatertoiletten
- eventuele drainage van parkeervoorzieningen
- opslagtanks voor motorbrandstoffen

6.2. Nulalternatief

De beschrijving van het nulalternatief is vrij summier. Onduidelijk is, of in de beschouwing van het nulalternatief van een toename van het aantal surfers in de regio is uitgegaan of van een stabilisatie op het huidige niveau, en hoe het gebruik van de lokatie Tersluis wordt verondersteld zich te ontwikkelen.

6.3. Meest milieu-vriendelijke alternatief

Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 3:
Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.

In de richtlijnen wordt gevraagd om de keuze van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven zorgvuldig te motiveren, en om alternatieven wat betreft diepgang en detaillering vergelijkbaar te beschrijven.

De Commissie constateert, dat in het MER een beschrijving ontbreekt van het meest milieu-vriendelijke alternatief. Hoewel op enkele plaatsen in

het MER wel suggesties zijn opgenomen, die als onderdeel van zo'n alternatief zouden kunnen worden beschouwd, ontbreken relaties 3) tussen deze suggesties en een integraal beeld van zo'n meest milieu-vriendelijk alternatief. De waarde van zo'n alternatief voor de besluitvorming is daardoor verminderd.

De Commissie mist ook een motivering, waarom geen alternatieven zijn beschouwd met bredere of smallere waterstrook tussen vasteland en eiland, temeer daar op dit moment al getwijfeld wordt aan de waterkwaliteit in de zwemstrook in verband met drijvend organisch en anorganisch materiaal.

Wellicht zou het mogelijk zijn geweest om bijvoorbeeld een situatie zonder echte zwemstrook (met het "eiland" direct tegen de kust aan) te beschouwen als onderdeel van het meest milieu-vriendelijke alternatief (zie voetnoot 3).

Tot de beschrijving van het meest milieu-vriendelijke alternatief zou ook kunnen worden gerekend een beschrijving van die wijze van beheer, die het minste schade toebrengt aan het milieu. Hierbij zou bijvoorbeeld kunnen worden aangegeven, op welke wijze bestrijding van ongedierte zou plaatsvinden, op welke wijze de vegetatie zou worden onderhouden, hoe de verwijdering van afval zou plaatsvinden. De Commissie kan zich voorstellen, dat op dit moment nog geen keuzen aan de orde zijn op zulk detailniveau. Toch zou een aanduiding ervan niet misstaan bij dit MER; nu blijft onduidelijk, welke instantie in welk stadium hierover een besluit zal moeten nemen.

Het valt de Commissie op, dat in de aanbevelingen geen aandacht is besteed aan de mogelijkheden om kunstmatig waterbeweging op te wekken of aan de mogelijkheid van fysische aeratie (bijvoorbeeld met behulp van fonteynen) wanneer de waterkwaliteit van de zwemstrook ondanks de verwachtingen in het MER toch gebreken gaat vertonen.

Het MER besteedt niet of nauwelijks aandacht aan mogelijkheden voor natuurtechnische milieubouw. Daarbij kan worden aangetekend, dat sommige van deze mogelijkheden waarschijnlijk ander gebruik (bijvoorbeeld vissen) bemoeilijken. Deze mogelijke conflicten zouden echter ook in het MER kunnen worden genoemd en zouden dan expliciet een rol kunnen spelen in de besluitvorming.

-
- 3) Bij de formulering van het meest milieuvriendelijke alternatief zou een trapsgewijze benadering kunnen worden gevolgd. Op grond van de twijfels aan de waterkwaliteit in de zwemstrook zou bijvoorbeeld eerst kunnen worden gezien, of de aanleg van een zwemstrook gewenst is, dan wel welke zwemstrookbreedte de beste waterkwaliteit oplevert. Als tweede trap zou kunnen worden gezien, welke aanvullende maatregelen mogelijk zijn om de waterkwaliteit te verbeteren.

6.4. Dag-recreatief alternatief

Ook is de beschrijving van het dag-recreatief alternatief, zoals dat door de gemeente Venhuizen is voorgesteld, summier. Niet aangegeven wordt bijvoorbeeld, hoe de vermeerdering van het aantal surffaciliteiten zal of kan worden gerealiseerd, dan wel op welke manier aan concretisering van dit alternatief zou kunnen worden gewerkt.

7. TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub c:
Een milieu-effectrapport bevat ten minste een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.

Dit hoofdstuk geeft voldoende informatie over de besluitvorming over het bestemmingsplan "Broekerhaven". Onduidelijk is echter, of en hoe besluiten zullen worden genomen over nog te kiezen uitwerkings- of beheersaspecten (zie opmerking onder 6.1 van dit advies).

8. TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN DE BESTAANDE TOESTAND IN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELINGEN DAARIN

Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub d:
Een milieu-effectrapport bevat ten minste een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien die activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.

8.1. Algemeen

Dit hoofdstuk maakt een minder gestructureerde indruk. Bij de beschrijving van de te verwachten ontwikkelingen in dit hoofdstuk is niet altijd duidelijk, of het inderdaad gaat om verwachte ontwikkelingen zónder de aanleg en het gebruik van het kampeer- en watersportcentrum. Bovendien worden in dit hoofdstuk zowel menselijke activiteiten beschreven als de toestand van het milieu, waartoe deze activiteiten kunnen leiden.

Zowel in dit hoofdstuk als in het hoofdstuk over milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit en van alternatieven worden voorspellingen van toekomstige milieukwaliteiten vaak beleidsmatig onderbouwd; d.w.z. gebaseerd op voornemens van overheden. Zo wordt er bijvoorbeeld bij de beschrijving van de effecten op de waterkwaliteit, kennelijk op grond van het stand-still-beginsel, van uitgegaan dat de waterkwaliteit van het Markermeer een over de tijd gezien constante factor is. De Commissie is van mening, dat het aannemen van het stand-still-principe beter had kunnen worden onderbouwd met bestaand cijfermateriaal over de waterkwaliteit.

Samenhangend met een eerdere opmerking over het nulalternatief merkt de Commissie op, dat ook bij de beschrijving van de 'autonome ontwikkeling' [d.w.z. de veranderingen in de toestand van het milieu, indien activiteit, noch alternatieven worden gerealiseerd 4)], een beschouwing ontbreekt over de eventuele invloed van de aanleg van surffaciliteiten bij Tersluis.

8.2. Geluid

In de berekeningen van de geluidbelasting wordt alleen het wegverkeer beschouwd als geluidbron. Ook de huidige recreatieve activiteiten (en de autonome ontwikkeling daarin) kunnen echter bijdragen aan de geluidbelasting.

Bij de berekening van het equivalent geluidsniveau wordt dan ook de as van de S9 als lijnbron beschouwd voor de geluidemissie. Om de geluidhinder die zal ontstaan wanneer het recreatie-object wèl wordt gerealiseerd correct te kunnen vergelijken met de bestaande geluidhinder, zou het MER ook de aansluitende wegen op de S9 hebben moeten beschouwen en hebben moeten nagaan, hoeveel omwonenden geluidhinder van verschillende bronnen ondervinden.

8.3. Waterkwaliteit

Dit hoofdstuk gaat wel uitgebreid in op de bestaande waterkwaliteit, maar geeft niet aan, welke veranderingen daarin zijn te verwachten op grond van andere activiteiten dan de aanleg van het kampeer- en watersportcentrum.

Dat niet bekend is, hoeveel water wordt uitgeslagen bij het gemaal De Drieban, lijkt de Commissie onwaarschijnlijk. Het noemen van een (geschat) gemiddelde had bovendien de conclusie kunnen onderbouwen, dat het hier uitgeslagen water geen invloed heeft op de waterkwaliteit ter plekke van eiland en haven.

Zowel in hoofdstuk 4 als in hoofdstuk 5 van het MER zijn bij beschrijvingen van de waterkwaliteit variabelen als saprobie 5) buiten beschouwing gelaten.

De Commissie heeft de indruk, dat dergelijke gegevens met weinig extra moeite wel hadden kunnen worden gepresenteerd in het MER, en dat dit de waarde van het MER voor de besluitvorming had vergroot.

8.4. Fauna

De Commissie heeft kritiek op de wijze, waarop in het MER een conclusie wordt getrokken ten aanzien van het biotoop voor driehoeksmosselen (p.

4) In deze omschrijving wordt het nulalternatief (dat in de wet niet wordt genoemd) niet als alternatief beschouwd.

5) Mate van verontreiniging, te bepalen aan de hand van de aanwezige microflora en -fauna.

45). Op grond van een eenmalige meting, waarbij slechts dode driehoeksmosselen werden aangetroffen, wordt in het MER gesteld, dat het Broekerhavengebied geen geschikt substraat biedt voor driehoeksmosselen. Vanwege de temperatuurgevoeligheid van de driehoeksmossel kan de afwezigheid van levende exemplaren echter ook - en aannemelijker - worden verklaard uit de opeenvolging van strenge winters 6). Gezien het geringe deel, dat het Broekerhavengebied uitmaakt van het totale biotoop van de driehoeksmossel in het Markermeergebied meent de Commissie echter, dat deze kritiek geen consequenties hoeft te hebben voor de besluitvorming over het Broekerhavengebied.

Ook ten aanzien van de meting van de hoeveelheid muggelarven plaatst de Commissie dergelijke kanttekeningen bij de onderzoeksmethodiek.

Bij beschouwing van de avifauna (p. 51 e.v.) baseert het MER zich vrijwel uitsluitend op de gegevens van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders. Weliswaar zijn dit recenter gegevens dan de gegevens die het Rijksinstituut voor Natuurbeheer over de vogels in dit gebied heeft verzameld, maar de waarnemingsmethoden zijn ook verschillend: de RIN-gegevens zijn gebaseerd op waarnemingen vanuit boten, terwijl die van het RIJP zijn gebaseerd op waarnemingen vanuit vliegtuigen. De Commissie meent, dat gebruik van RIN-gegevens naast RIJP-gegevens een beter beeld had kunnen geven van de soortensamenstelling. Overigens wijst de Commissie er op, dat de conferentie in Cagliari (1980) concreter normen voor de internationale betekenis van gebieden op grond van hun vogelpopulaties heeft opgeleverd dan de in het MER genoemde conferenties in Ramsar, Brno en Heiligenhafen.

9. TOETSING VAN DE BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, artikel 41j, lid 1, sub e:
Een milieu-effectrapport bevat ten minste een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.

9.1. Algemeen

De Commissie mist in dit hoofdstuk voorspellingen van de milieu-effecten van alternatieven voor de voorgenomen activiteit. Weliswaar wordt in hoofdstuk 6 van het MER gesteld, dat de verschillen tussen de beschouwde alternatieven in het algemeen gering zijn, maar dit mag geen reden zijn om geen aandacht te besteden aan de verschillen. Door de verschillen in milieu-effecten van alternatieven te belichten zou het MER de keuze tussen deze alternatieven kunnen vergemakkelijken.

6) Inspraakreactie nr. 15 (zie bijlage 4).

Zo is het is bijvoorbeeld niet ondenkbeeldig, dat de verkeersaantrek-
kende werking van het dag-recreatieve alternatief groter is dan die van
de voorgenomen activiteit, en dat dientengevolge de geluidbelasting of
de verstoring van vogels groter is.

9.2. Geluid

In paragraaf 5.1.3.2 wordt alleen ingegaan op de geluidhinder door ver-
keer voor recreanten. Een beschouwing van de geluidhinder, die recrean-
ten voor omgeving en omwonenden kunnen veroorzaken, ontbreekt.

9.3. Waterkwaliteit

In de inleiding tot de bespreking van effecten op levende organismen
wordt gesteld, dat de voorspelling hiervan alleen kwalitatief kan zijn.
Ook voor de effecten op de waterkwaliteit bevat het MER echter groten-
deels kwalitatieve voorspellingen. De Commissie mist hiervoor een argu-
mentatie: konden er geen voorspellingsmethoden worden toegepast die een
kwantitatieve uitkomst leveren, of werd aan de voorspelling van de wa-
terkwaliteit - op grond van bepaalde redenen - niet genoeg waarde ge-
hecht om het gebruik van een kwantitatieve voorspellingsmethode te
rechtvaardigen?

Onduidelijk is tevens in het MER, welke gegevens zijn gebruikt als in-
voergegevens voor berekeningen, bijvoorbeeld voor de diepte van de
zwemstrook 7).

Ook ontbreekt een beschouwing omtrent de intensiteit en de frequentie
van de genoemde windrichtingen.

Het MER gaat niet in op het transport van kroos en ander materiaal, dat
via het uitgeslagen water van het gemaal De Drieban geregeld terecht
komt in het Markermeer. In verband met de gevolgen voor de waterkwali-
teit zou hier tenminste enige aandacht aan moeten zijn besteed 8).

In de beschouwing van effecten op de waterkwaliteit is geen aandacht
besteed aan de effecten op het biologisch en het chemisch zuurstofver-
bruik, hoewel gegevens hierover zonder al te veel moeite hadden kunnen
worden berekend en deze gegevens nuttige aanvullende informatie hadden
kunnen verschaffen.

9.4. Volksgezondheid

Naar de mening van de Commissie had meer aandacht kunnen worden besteed
aan de effecten voor de volksgezondheid. De hoofdtekst van het MER be-
schouwt alleen effecten op het gehalte *Escherichia coli* in de zwemzone

7) Inspraakreactie nr. 3 (zie bijlage 4).

8) Inspraakreactie nr. 4 (zie bijlage 4).

